

แนวโน้มการรับเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567

นิพนธ์ เพ็ชรสังฆาต, ธิฎวาน หะมิดง และ ลักขณา จันทัง*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000

*อีเมลผู้ประพันธ์บรรณกิจ: lakkana.c@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 และศึกษาพลวัตของแนวโน้มการรับเข้าศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการศึกษาแบบสำรวจประชากรทั้งหมด (Census Study) จำนวน 2,071 คน ข้อมูลถูกรวบรวมจากระบบสารสนเทศนักศึกษาโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ (มากกว่าร้อยละ 95) นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนแปลงสำคัญในแนวโน้มการรับเข้าศึกษา ได้แก่ (1) ความนิยมในสาขาวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยสาขาภาษาและวรรณคดีไทย (ร้อยละ 16.73) ลดลง ขณะที่สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 14.75) ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น (2) จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 526 คน เป็น 590 คน (3) รอบการรับเข้าที่ได้รับความนิยมเปลี่ยนจากรอบที่ 3 Admission (ร้อยละ 36.88) เป็นรอบที่ 1 Portfolio (ร้อยละ 42.71) และ (4) โรงเรียนต้นสังกัดมีการเปลี่ยนแปลง โดยโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิมีแนวโน้มส่งนักศึกษาเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มการเลือกศึกษาต่อ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยตลาดแรงงาน นโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการพัฒนาเชิงสังคม อีกทั้งยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพของระบบคัดเลือกที่มุ่งเน้นการพิจารณาศักยภาพของผู้เรียนในหลากหลายมิติ

คำสำคัญ: TCAS; การรับเข้าศึกษา; การคัดเลือกนักศึกษา; แนวโน้มการศึกษา; การศึกษาระดับอุดมศึกษา

Enrollment Trends in Bachelor's Degree Programs at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Academic Years 2021-2024

Nitjanan Phetsangkhat, Ridwan Hamidong and Lakkana Chunthing*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Muang, Pattani 94000, Thailand

*Corresponding author's e-mail: lakkana.c@psu.ac.th

Abstract

This study aimed to analyze the demographic characteristics of students enrolled in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, between the academic years 2021–2024, and to examine trends in student admissions during this period. A quantitative research approach was employed using a Census Study method, with a total population of 2,071 students. Secondary data were collected from the student information system using electronic data records and analyzed using descriptive statistics. Research findings show that female students outnumber male students and originated from the southern region (over 95%). Additionally, significant changes in enrollment trends were observed: (1) a shift in program popularity, with Thai Language and Literature declining (16.73%) while Business Administration gained popularity (14.75%), (2) a steady increase in total student enrollment from 526 to 590, (3) a shift in preferred admission rounds, with Round 3 Admission (36.88%) being replaced by Round 1 Portfolio (42.71%) as the most popular entry channel, and (4) changes in feeder schools, with Thamvitya Mulniti School showing a consistent upward trend in student enrollment. These findings reflect the evolving patterns of higher education choices influenced by labor market demands, higher education policies, and broader social changes. Furthermore, they highlight the effectiveness of the student selection system, which emphasizes a holistic assessment of students' potential.

Keywords: TCAS; Student admission; Educational trends; Higher education

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นรากฐานของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ตลาดแรงงานต้องปรับตัวอยู่เสมอ มหาวิทยาลัยจึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวโน้มของอุตสาหกรรมและความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้สามารถแข่งขันได้ (ดิลกะ ลัทธิพิพัฒน์ และ จิตติมา ชูเชิด, 2556) ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือ Thai University Central Admission System (TCAS) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการรับนักศึกษาในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสให้กับนักเรียนจากพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร (ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2567) ระบบนี้มีการปรับปรุงให้มีหลายรอบการคัดเลือก เช่น Portfolio, Quota, Admission และ Direct Admission ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สมัครมีทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายของระบบนี้ส่งผลต่อพฤติกรรมสมัครและลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สมัครในแต่ละพื้นที่ เช่น ความนิยมในการสมัครบางรอบมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่บางรอบมีจำนวนผู้สมัครลดลง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี โดยเปิดสอนหลักสูตรด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์จำนวน 17 หลักสูตร ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส) อันเป็นพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะตัวแตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า นักเรียนในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้ภูมิลำเนา มากกว่าการเดินทางไปศึกษาในเขตเมืองใหญ่ ด้วยปัจจัยสำคัญด้านค่าครองชีพ ความปลอดภัย และความสะดวกในการเดินทาง (วิทวัส เหล่ามะลอ, 2562; สุโษะ จานงลักษณ์, 2564) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2564-2567 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 88.23 ของ 15 หลักสูตร มีจำนวนนักศึกษาที่รับจริงต่ำกว่าแผนการรับที่กำหนดไว้ ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 11.77 ของ 2 หลักสูตรที่สามารถรับนักศึกษาได้สูงกว่าแผน ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคมถือเป็นสาขาวิชาเดียวที่มีจำนวนการรับนักศึกษาสูงกว่าแผนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปีติดต่อกัน ส่วนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามีจำนวนการรับนักศึกษาสูงกว่าแผนในปีการศึกษา 2567 สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ทั้งความนิยมของหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงระบบ TCAS และการแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงได้จัดประชุมครั้งที่ 439 (3/2567) เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2567 เพื่อหารือแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีจำนวนนักศึกษาดำเนินการรับนักศึกษา โดยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการรับสมัครและแสวงหาแนวทางปรับปรุงเพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครในอนาคต

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนรับนักศึกษาจริงกับแผนการรับนักศึกษา จำแนกตามหลักสูตร ปีการศึกษา 2564-2567

หลักสูตร	ปีการศึกษา 2564			ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566			ปีการศึกษา 2567		
	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ
ภูมิศาสตร์	50	2	4.00	50	11	22.00	50	9	18.00	50	4	8.00
บริหารธุรกิจ	100	38	38.00	100	31	31.00	100	82	82.00	100	87	87.00
เศรษฐศาสตร์การประกอบการ	50	22	44.00	50	13	26.00	50	29	58.00	50	43	86.00
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	50	33	66.00	50	24	48.00	50	37	74.00	50	53	106.00
พัฒนาสังคม	50	35	70.00	50	61	122.00	50	62	124.00	50	67	134.00

หลักสูตร	ปีการศึกษา 2564			ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566			ปีการศึกษา 2567		
	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ	แผน	รับจริง	ร้อยละ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	50	55	110.00	60	32	53.33	60	50	83.33	60	54	90.00
การจัดการสารสนเทศ	50	8	16.00	50	14	28.00	50	11	22.00	50	13	26.00
ภาษาและวรรณคดีไทย	50	88	176.00	50	32	64.00	50	39	78.00	50	35	70.00
ภาษาจีน	50	43	86.00	50	41	82.00	50	29	58.00	50	39	78.00
ภาษาเกาหลี	50	44	88.00	50	42	84.00	50	23	46.00	50	25	50.00
ภาษาญี่ปุ่น	50	8	16.00	50	15	30.00	50	20	40.00	50	22	44.00
ภาษามลายูและมลายูศึกษา	90	27	30.00	50	21	42.00	50	33	66.00	50	40	80.00
ภาษาอาหรับเพื่อธุรกิจ	50	22	44.00	50	18	36.00	50	17	34.00	50	32	64.00
ภาษาอังกฤษ	50	53	106.00	60	55	91.67	60	60	100.00	60	49	81.67
ภาษายุโรปเพื่อการสื่อสารสากล	50	4	8.00	50	4	8.00	50	2	4.00	50	4	8.00
ประวัติศาสตร์	50	40	80.00	50	9	18.00	50	20	40.00	50	23	46.00
ศิลปะการคิดเพื่อการพัฒนามนุษย์	50	4	8.00	50	3	6.00	50	6	12.00	งดรับ	งดรับ	งดรับ
รวมทั้งหมด	940	526	55.96	920	426	46.30	920	529	57.50	870	590	67.82

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มการรับนักศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนอนาคตของสาขาวิชางานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาและศึกษาแนวโน้มการรับเข้าศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงปีการศึกษา 2564–2567 ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้คณะสามารถวางแผนกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์และการรับสมัครนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรักษาความยั่งยืนของสาขาวิชาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มการรับเข้าศึกษาของนักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Analysis) จากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศนักศึกษา กลุ่มประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เข้าศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2564–2567 จำนวนทั้งสิ้น 2,071 คน การวิจัยนี้เลือกใช้วิธีการศึกษาประชากรทั้งหมด (Census Study) แทนการสุ่มตัวอย่างด้วยเหตุผล ดังนี้ ประการแรก เนื่องจากข้อมูลประชากรทั้งหมดสามารถเข้าถึงได้จากระบบสารสนเทศนักศึกษาซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทำให้การศึกษาประชากรทั้งหมดเป็นไปได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรหรือเวลา ประการที่สอง การวิเคราะห์ข้อมูลประชากรทั้งหมดจะให้ผลลัพธ์ที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้สูงกว่าการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่ม (Sampling Error) ประการที่สาม เมื่อต้องการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

และเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลา การใช้ข้อมูลประชากรทั้งหมดจะทำให้สามารถวิเคราะห์การกระจายตัวและความสัมพันธ์ของตัวแปรได้อย่างละเอียดและครบถ้วน โดยเฉพาะเมื่อต้องการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มย่อยต่าง ๆ เช่น สาขาวิชา โรงเรียนต้นสังกัด หรือช่องทางการรับเข้าศึกษา ซึ่งอาจมีจำนวนไม่มากในบางกลุ่ม

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพัฒนาด้วยโปรแกรม Google Sheet โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ได้แก่ รหัสนักศึกษา ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา และสาขาวิชา 2) ข้อมูลประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ และภูมิลำเนา 3) ข้อมูลการรับเข้าศึกษา ได้แก่ ประเภทโครงการรับเข้าและโรงเรียนต้นสังกัด โดยแบบบันทึกข้อมูลดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2567 โดยรวบรวมข้อมูลการรับเข้าศึกษาย้อนหลัง 4 ปีการศึกษา (2564-2567) จากกระบบสารสนเทศนักศึกษา ผ่านการขออนุมัติเข้าถึงข้อมูลจากงานทะเบียนและรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ข้อมูลทั้งหมดผ่านการตรวจสอบคุณภาพใน 3 ด้าน ได้แก่ ความสมบูรณ์ของข้อมูล ความถูกต้องเทียบกับรายงานประจำปี และความสอดคล้องระหว่างปีการศึกษา หากพบข้อมูลไม่ครบถ้วนจะทำการสอบถามกับเจ้าหน้าที่งานทะเบียน จากนั้นนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรม Google Sheet เพื่อวิเคราะห์และสร้างแผนภาพแสดงผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์และการกระจายตัวของข้อมูล ได้แก่ 1) ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์การกระจายตัวของนักศึกษาตามเพศ ภูมิลำเนา และ 2) อัตราส่วน (Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างเพศและภูมิลำเนา
2. การวิเคราะห์แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ 1) อัตราการเปลี่ยนแปลง (Growth Rate) ใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักศึกษาระหว่างปีการศึกษา และ 2) ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Mean Percentage) ใช้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ด้านลักษณะประชากรศาสตร์

การวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 มีดังนี้

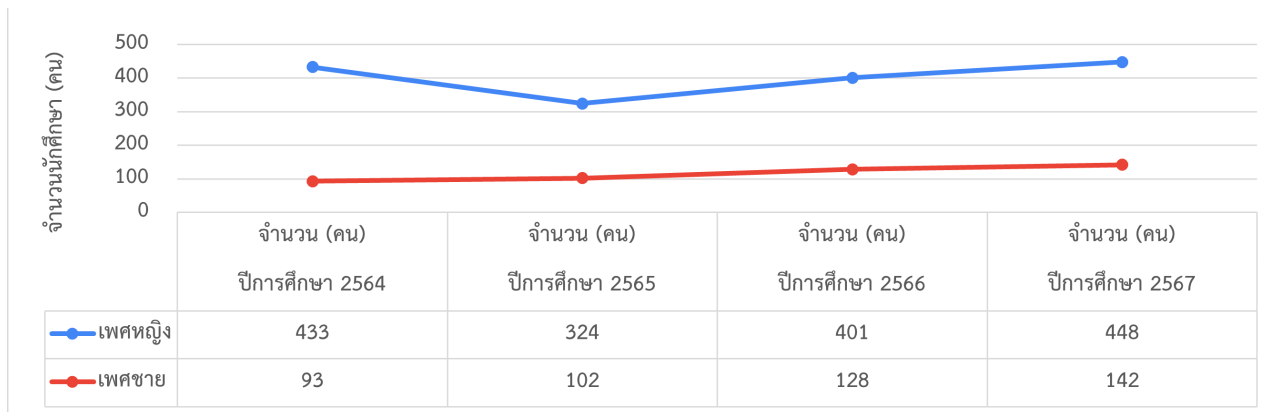
1.1 การกระจายตัวของนักศึกษาตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาพบว่า ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 สัดส่วนนักศึกษาเพศหญิงมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 82.32 ในปีการศึกษา 2564 เหลือร้อยละ 75.93 ในปีการศึกษา 2567 ในขณะที่สัดส่วนนักศึกษาเพศชายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.68 เป็นร้อยละ 24.07 การเปลี่ยนแปลงนี้อาจสะท้อนถึงการขยายโอกาสทางการศึกษาและการส่งเสริมบทบาทของเพศชายในสาขาวิชาที่หลากหลายมากขึ้น ดังภาพที่ 1

1.2 การกระจายตัวของนักศึกษาตามภูมิลำเนา

ผลการวิเคราะห์การกระจายตัวทางด้านภูมิศาสตร์พบว่า ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภาคใต้ยังคงมีสัดส่วนสูงสุด โดยในปีการศึกษา 2567 มีสัดส่วนถึงร้อยละ 97.29 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 96.58 ในปีการศึกษา 2564 จังหวัด

ปัตตานียังคงเป็นจังหวัดที่มีนักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.29 รองลงมาคือ นราธิวาสและสงขลา ในขณะที่จำนวนนักศึกษาจากภาคกลางและต่างประเทศยังคงมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ดังแสดงในตารางที่ 2

ภาพที่ 1 แสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนนักศึกษาตามเพศ ปีการศึกษา 2564-2567

ตารางที่ 2 การกระจายตัวของนักศึกษาตามภูมิภาคและจังหวัดที่มีนักศึกษาสูงสุด ปีการศึกษา 2564-2567

ภูมิภาค	ปีการศึกษา 2564		ปีการศึกษา 2565		ปีการศึกษา 2566		ปีการศึกษา 2567	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคใต้	508	96.58	408	95.77	519	98.11	574	97.29
- ปัตตานี	200	39.37	134	32.84	211	40.66	237	41.29
- นราธิวาส	82	16.14	63	15.44	81	15.61	88	15.33
- สงขลา	82	16.14	83	20.34	58	11.18	83	14.46
- ยะลา	56	11.02	55	13.48	89	17.15	76	13.24
- สตูล	24	4.72	22	5.39	33	6.36	42	7.32
ภาคกลาง	15	2.85	12	2.82	7	1.32	11	1.86
ต่างประเทศ	2	0.38	2	0.47	0	0.00	5	0.85
ภาคอื่น ๆ	1	0.19	4	0.94	3	0.57	0	0.00
รวม (คน)	526	100.00	426	100.00	529	100.00	590	100.00

2. ด้านแนวโน้มการเข้าศึกษาของนักศึกษา

การวิเคราะห์แนวโน้มการเข้าศึกษาของนักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 มีดังนี้

2.1 แนวโน้มการลงทะเบียนจำแนกตามสาขาวิชา

ผลการวิเคราะห์พบการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการลงทะเบียนที่มีนัยสำคัญระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 โดยในปีการศึกษา 2564 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทยมีส่วนผู้ลงทะเบียนสูงสุดร้อยละ 16.73 (88 คน) รองลงมาคือหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษและหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 10.08 (53 คน) และร้อยละ 10.46 (55 คน) ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปีการศึกษา 2567 พบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการลงทะเบียน โดยหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มีสัดส่วนผู้ลงทะเบียนสูงสุดร้อยละ 14.75 (87 คน) ตามด้วยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม ร้อยละ 11.36 (67 คน)

การวิเคราะห์แนวโน้มระหว่างปีการศึกษา 2564-2567 พบว่าหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มีอัตราการเติบโตสูง โดยเฉพาะในช่วงปีการศึกษา 2565-2566 ที่เพิ่มขึ้นจาก 31 คนเป็น 82 คน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคมแสดงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2564-2565 ที่ลดลงจาก 88 คนเหลือ 32 คน สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ แม้จะมีการเพิ่มขึ้นระหว่างปีการศึกษา 2564-2566 แต่กลับลดลงในปีการศึกษา 2567 ดังแสดงในภาพที่ 2

2.2 แนวโน้มจำนวนนักศึกษารวม

ผลการวิเคราะห์พบว่าจำนวนนักศึกษารวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 526 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 590 คนในปีการศึกษา 2567 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.17 ตลอดช่วงเวลา 4 ปีการศึกษา อย่างไรก็ตาม พบว่าในปีการศึกษา 2565 มีการลดลงของจำนวนนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 426 คน คิดเป็นการลดลงร้อยละ 19.01 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แต่หลังจากนั้นจำนวนนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในสองปีการศึกษาถัดมา โดยในปีการศึกษา 2566 เพิ่มขึ้นเป็น 529 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.18) และในปีการศึกษา 2567 เพิ่มขึ้นเป็น 590 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.53) ดังภาพที่ 2

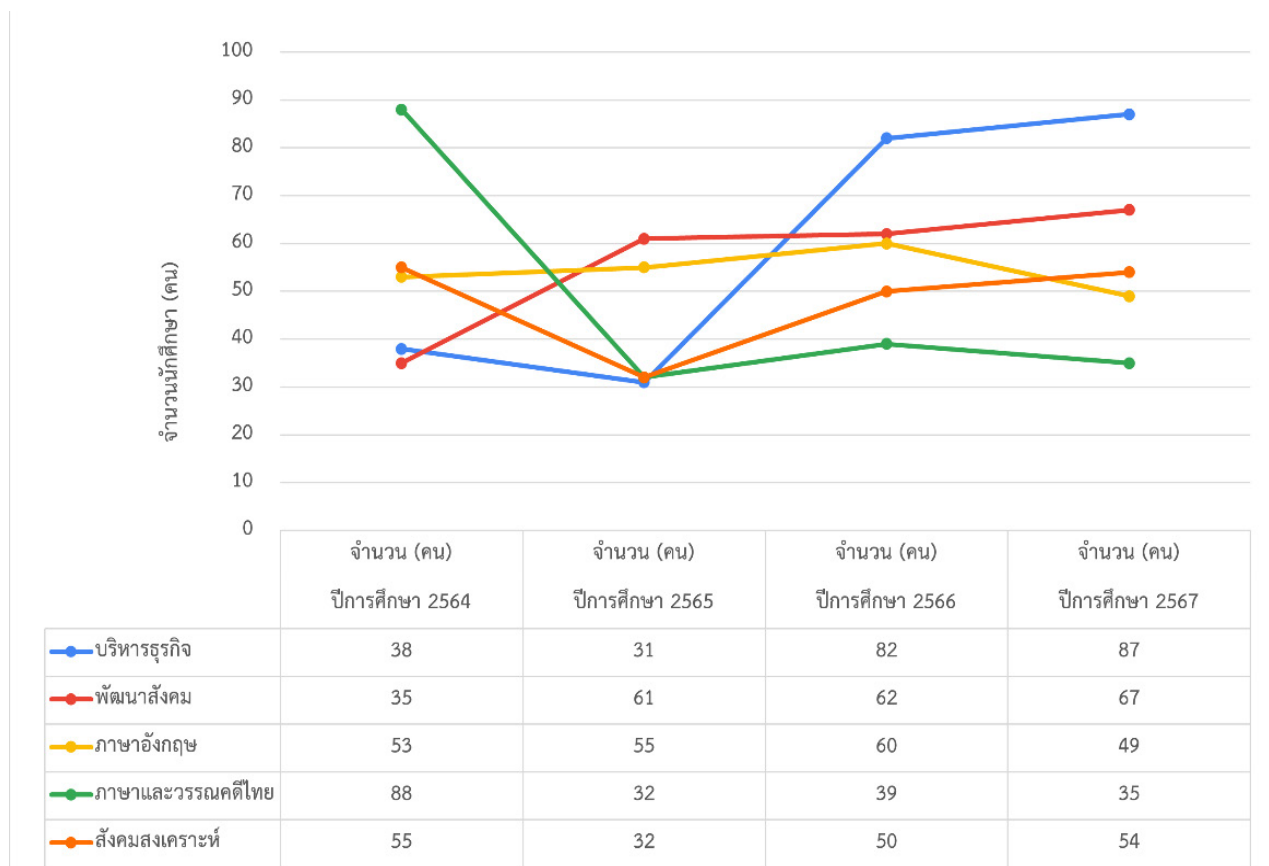
2.3 แนวโน้มการกระจายตัวตามรอบการรับเข้าศึกษา (TCAS)

ผลการวิเคราะห์พบว่ารอบที่ 1 Portfolio มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นช่องทางการรับเข้าที่ได้รับความนิยมสูงสุด โดยในปีการศึกษา 2564 มีสัดส่วนร้อยละ 31.37 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.71 ในปีการศึกษา 2567 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.34 รอบที่ 3 Admission ยังคงเป็นช่องทางการรับเข้าที่สำคัญ โดยรักษาระดับความนิยมไว้ได้ที่ประมาณร้อยละ 36-37 ตลอดช่วงเวลาการศึกษา แม้จะมีการลดลงเล็กน้อยในปีการศึกษา 2565 เหลือร้อยละ 28.64 แต่ก็สามารถกลับมาอยู่ในระดับเดิมได้ในปีถัดมา ในทางตรงกันข้าม รอบที่ 2 Quota มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน จากร้อยละ 19.39 ในปีการศึกษา 2564 เหลือเพียงร้อยละ 12.54 ในปีการศึกษา 2567 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 6.85 ส่วนรอบที่ 4 Direct Admission ก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน จากร้อยละ 11.79 ในปีการศึกษา 2564 เหลือร้อยละ 7.29 ในปีการศึกษา 2567 ที่น่าสังเกตคือ รอบพิเศษ ซึ่งเป็นรอบทุนการศึกษาโครงการทุนอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ทุนสกอ.) และทุนการศึกษาโครงการจัดส่งนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย (ทุนมหาดไทย) มีสัดส่วนที่น้อยมากและมีแนวโน้มลดลง โดยในปีการศึกษา 2565 ไม่มีการรับนักศึกษาผ่านช่องทางนี้ ดังแสดงในตารางที่ 3

2.4 แนวโน้มการกระจายตัวตามสถาบันการศึกษาต้นสังกัด

ผลการวิเคราะห์พบว่าโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีแนวโน้มการส่งนักเรียนเข้าศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและโดดเด่น โดยในปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนเข้าศึกษาจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.85 และเพิ่มขึ้นเป็น 38 คน คิดเป็นร้อยละ 6.44 ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงสุดในปีล่าสุด ในทางตรงกันข้าม โรงเรียนตรุณศาสนวิทยา จังหวัดปัตตานี ซึ่งเคยมีนักเรียนเข้าศึกษามากที่สุดในปี 2564 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 5.32) กลับมีแนวโน้มลดลง โดยในปีการศึกษา 2567 มีนักเรียนเข้าศึกษาเพียง 23

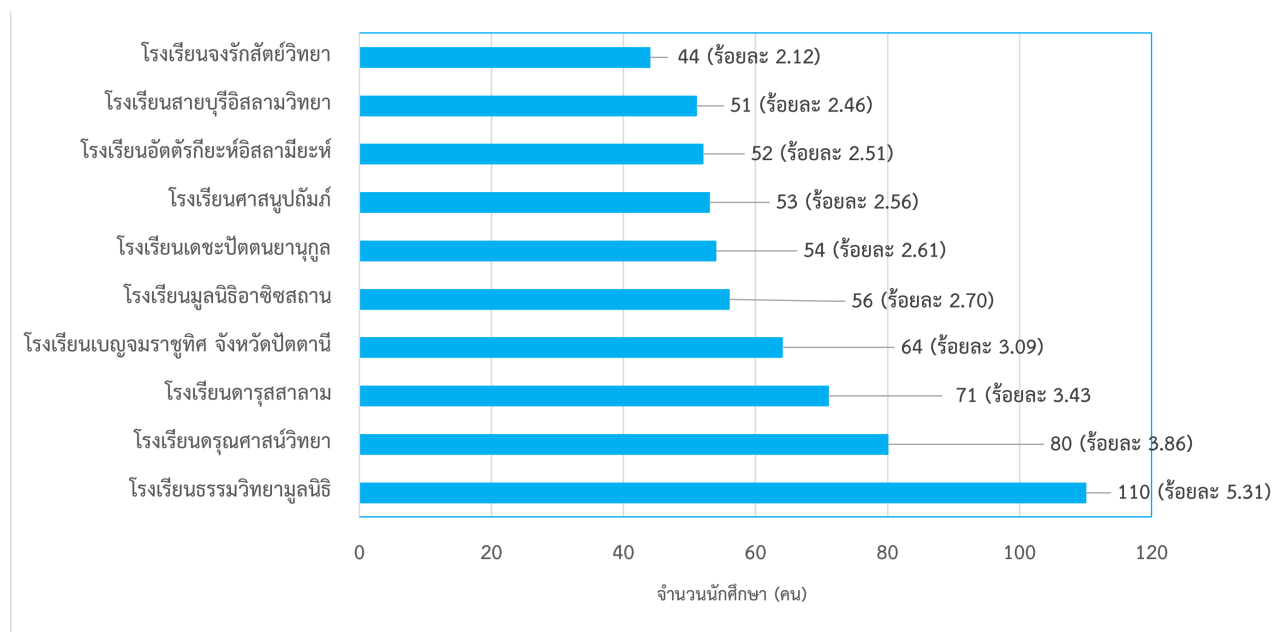
คน (ร้อยละ 3.90) ที่น่าสังเกตคือ โรงเรียนในจังหวัดปัตตานีมีจำนวนมากที่สุดถึง 6 แห่งจาก 10 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนตรุณศาสนวิทยา โรงเรียนเบญจมาชุกทิศ โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน โรงเรียนเคหะปัตตานยานุกูล โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ และโรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังพบว่าโรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จาก 13 คน (ร้อยละ 2.47) ในปีการศึกษา 2564 เป็น 25 คน (ร้อยละ 4.24) ในปีการศึกษา 2567 ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 กราฟแนวโน้มการลงทะเบียนตามสาขาวิชา ปีการศึกษา 2564-2567

ตารางที่ 3 แนวโน้มการกระจายตัวตามรอบการรับเข้าศึกษา (TCAS) ปีการศึกษา 2564-2567

รอบเข้าศึกษา (TCAS)	ปีการศึกษา 2564		ปีการศึกษา 2565		ปีการศึกษา 2566		ปีการศึกษา 2567	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รอบที่ 1 Portfolio	165	31.37	172	40.38	228	43.10	252	42.71
รอบที่ 2 Quota	102	19.39	90	21.13	66	12.48	74	12.54
รอบที่ 3 Admission	194	36.88	122	28.64	198	37.43	219	37.12
รอบที่ 4 Direct Admission	62	11.79	42	9.86	35	6.62	43	7.29
รอบพิเศษ	3	0.57	0	0.00	2	0.38	2	0.34
รวม	526	100.00	426	100.00	529	100.00	590	100.00

ภาพที่ 3 แนวโน้มการกระจายตัวตามโรงเรียนต้นสังกัด 10 อันดับแรก ปีการศึกษา 2564-2567

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวโน้มการรับเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีการศึกษา 2564 ถึง 2567 มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาที่เข้าศึกษา พบว่า 1) ด้านเพศ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีสัดส่วนระหว่างร้อยละ 75-82 ตลอดช่วงปีการศึกษา 2564-2567 แม้ว่าสัดส่วนนักศึกษาเพศหญิงจะมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่ยังคงเป็นกลุ่มหลักในคณะฯ 2) ด้านภูมิลำเนา นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 95 ในทุกปีการศึกษาที่ทำการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2567 มีนักศึกษาจากภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 97.29 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด และนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 41.29 ของผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งหมด

2. ด้านแนวโน้มการเข้าศึกษาของนักศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นแนวโน้มที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) ความนิยมในสาขาวิชามีการเปลี่ยนแปลง โดยในปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทยมีผู้ลงทะเบียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.73 แต่ในปีการศึกษา 2567 สาขาวิชาบริหารธุรกิจกลายเป็นสาขาที่มีผู้ลงทะเบียนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 14.75 2) จำนวนนักศึกษารวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 526 คนในปีการศึกษา 2564 เป็น 590 คนในปีการศึกษา 2567 3) รอบการรับเข้าศึกษา (TCAS) ที่ได้รับความนิยมเปลี่ยนแปลงจากรอบที่ 3 Admission (ร้อยละ 36.88 ในปีการศึกษา 2564) มาเป็นรอบที่ 1 Portfolio (ร้อยละ 42.71 ในปีการศึกษา 2567) และ 4) สถาบันการศึกษาต้นสังกัดที่มีนักเรียนเข้าศึกษามีการเปลี่ยนแปลง โดยโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 2.85 ในปีการศึกษา 2564 เป็นร้อยละ 6.44 ในปีการศึกษา 2567

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษาและแนวโน้มการรับเข้า ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับนโยบายการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มของตลาดแรงงานได้ดังนี้

1. ด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์แสดงให้เห็นปรากฏการณ์ที่มีนัยสำคัญสองประการ ประการแรก คือ สัดส่วนของนักศึกษาเพศหญิง (ร้อยละ 75-82) และประการที่สอง คือ สัดส่วนของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภาคใต้ (มากกว่าร้อยละ 95) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุไพบชะ จำนวนลักษณ์ (2564) ที่พบว่าทำเลที่ตั้งของสถาบันการศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมา อาแว และ นิยาว่า เฮอร์ ไพบลีย์ (2562) พบว่า นักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเรียนในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนาถ พันธราษฎร์ และคณะ (2566) ที่พบว่าการเลือกสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้ภูมิลำเนาเดิมเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ เนื่องจากสามารถลดค่าใช้จ่ายในการศึกษา (ร้อยละ 87.2) ฉะนั้น ระยะทางจากบ้านถึงมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยของนักศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคมที่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ด้านแนวโน้มความนิยมในสาขาวิชา

การวิเคราะห์แนวโน้มความนิยมในสาขาวิชาพบการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ โดยความนิยมในสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทยลดลง และมีการเพิ่มขึ้นของความนิยมในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ สอดคล้องกับ งานวิจัยของดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และ รุติมา ชูเชิด (2556) ที่พบว่าตลาดแรงงานมีความต้องการบุคลากรด้านการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิรันดร์ จุลทรัพย์ และคณะ (2561) ที่พบว่าสาขาบริหารธุรกิจมีความต้องการสูงในตลาดแรงงานภาคใต้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของพล เหลืองรังษี และคณะ (2560) ที่จำแนกการศึกษาตามมาตรฐานสากล (International Standard Classification of Education: ISCED, 1997) และพบว่ากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ธุรกิจ และกฎหมาย เป็นกลุ่มที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูง

3. ด้านระบบการรับเข้าศึกษา (TCAS)

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญในสัดส่วนของนักศึกษาที่เข้าศึกษาผ่านรอบที่ 1 Portfolio โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.37 เป็นร้อยละ 42.71 การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนถึงการพัฒนาของระบบการคัดเลือกที่มุ่งเน้นการพิจารณาศักยภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ (2562) ที่พบว่ารอบที่ 1 Portfolio มีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2567) ที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการรับนักศึกษา

การเพิ่มขึ้นของความนิยมในรอบที่ 1 Portfolio นี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของระบบการศึกษาไทยที่เริ่มให้ความสำคัญกับการประเมินศักยภาพแบบองค์รวมมากกว่าการสอบแบบดั้งเดิม แต่ยังเป็นผลจากการปรับปรุงกลยุทธ์เฉพาะของคณะฯ อีกด้วย เมื่อพิจารณาการเพิ่มขึ้นดังกล่าวอย่างละเอียดเพิ่มเติม ผู้วิจัยพบว่า การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเกิดขึ้นโดยเฉพาะในปีการศึกษา 2566 และ 2567 ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่คุณคณะฯ ได้ปรับกลยุทธ์การรับสมัครโดยการแบ่งช่วงการเปิดรับสมัครรอบที่ 1 Portfolio เป็น 3 ช่วง คือ รอบช่วง 1/1 ช่วงที่ 1 รอบช่วง 1/1 ช่วงที่ 2 และรอบช่วง 1/2 การปรับเปลี่ยนรูปแบบการรับสมัครนี้เป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้สมัครในการเตรียมความพร้อมและส่งเอกสาร Portfolio ที่มีคุณภาพมากขึ้น รวมถึงการลดความเครียดและแรงกดดันจากการมีเวลาจำกัดในการเตรียมเอกสารสมัครการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างนี้สะท้อนถึงการเรียนรู้และการปรับปรุงระบบการรับนักศึกษาของคณะฯ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สมัคร ในขณะเดียวกัน การลดลงของสัดส่วนผู้เข้าศึกษาในรอบที่ 2 Quota (จากร้อยละ 19.39 เป็น 12.54) และรอบที่ 4 Direct Admission (จากร้อยละ 11.79 เป็น 7.29) สะท้อนถึงประสิทธิภาพของการคัดเลือกในรอบแรกที่สามารถบรรลุเป้าหมายการรับนักศึกษา และแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการวางแผนการสมัครเข้าศึกษาของผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการสมัครในรอบที่ 1 Portfolio มากขึ้น

ประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญอย่างยิ่งคือการลดลงอย่างมีนัยสำคัญของจำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2565 ที่ลดลงถึงร้อยละ 19.01 เหลือเพียง 426 คน แล้วจึงฟื้นตัวอย่างรวดเร็วในปีถัดมา โดยปีการศึกษา 2565 ตรงกับช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทน์ทัญญา ธาระประดิษฐ์กุล และสหราช ไหมคามิ (2566) ที่พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ และมีผลกระทบต่อการจ่ายของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยเจอวิกฤตทางการเงินอย่างหนัก ผลกระทบเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียนและครอบครัว โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ นักเรียนหลายคนอาจเลือกเข้าสู่ตลาดแรงงานแทนการศึกษาต่อ

4. ด้านความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาต้นสังกัด

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นแนวโน้มที่มีนัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต้นสังกัด โดยพบว่าโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีสัดส่วนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากร้อยละ 2.85 เป็นร้อยละ 6.44 นอกจากนี้ ยังปรากฏสถาบันการศึกษาใหม่ในกลุ่มที่มีจำนวนนักศึกษาสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูรย์ เหล่ามละอ (2562) ที่พบว่าความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ส่งผลโดยตรงต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุโสบะ จานงลักษณ์ (2564) ที่ชี้ให้เห็นอิทธิพลของสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งที่มาของนักศึกษานี้ นอกจากจะสะท้อนประสิทธิผลของกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือแล้ว ยังอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะประชากรศาสตร์และความหลากหลายของนักศึกษา รวมถึงแนวโน้มการเลือกสาขาวิชาในระยะยาว

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ที่มีความสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ **ประการแรก** การวิจัยครั้งนี้อาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากระบบสารสนเทศนักศึกษาเป็นหลัก ซึ่งแม้ว่าจะให้ข้อมูลเชิงปริมาณที่ครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือสูง แต่ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจและเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจของนักศึกษาและผู้ปกครองได้ ข้อมูลที่มีอยู่ในระบบ เช่น เพศ ภูมิภาค โรงเรียนต้นสังกัด และรอบการรับเข้า จึงเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษา หากมีการศึกษาร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม จะทำให้เข้าใจบริบทของการตัดสินใจได้มากยิ่งขึ้น **ประการที่สอง** ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับคณะอื่นในมหาวิทยาลัยเดียวกันหรือสถาบันการศึกษาอื่นในภูมิภาค การจำกัดขอบเขตดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถระบุได้ว่าแนวโน้มที่พบในการศึกษานี้เป็นลักษณะเฉพาะของคณะหรือเป็นแนวโน้มทั่วไปของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคได้ หากมีการศึกษาเปรียบเทียบในวงกว้างขึ้น จะสามารถให้ภาพรวมที่ครอบคลุมและสรุปผลได้อย่างเป็นตัวแทนมากขึ้น **ประการที่สาม** ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ได้นำสถิติอ้างอิงมาใช้เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่พบ แม้ว่าข้อมูลที่นำเสนอจะชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจในหลายประเด็น แต่การที่ผู้วิจัยไม่ได้ใช้การทดสอบทางสถิติ เช่น Chi-square test สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วน หรือ ANOVA สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้อย่างเด็ดขาดว่าการเปลี่ยนแปลงที่พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือเป็นเพียงความผันผวนตามธรรมชาติของข้อมูล การใช้สถิติอ้างอิงจะช่วยเพิ่มความเข้มงวดและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบายการรับนักศึกษา คณะควรพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุกและออกแบบนโยบายการรับนักศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนผ่านระบบ Portfolio ให้สอดคล้องกับทิศทางการต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน โดยแปลงข้อมูลที่มีอยู่ให้เป็นแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม เช่น การใช้ข้อมูลการเพิ่มขึ้นของนักศึกษาจากโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา เพื่อพัฒนาเป็นกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ควบคู่กับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่สามารถวิเคราะห์แนวโน้มและสร้างแบบจำลองพยากรณ์จำนวนนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา รวมถึงการพัฒนาดัชนีประสิทธิภาพโรงเรียน (School Performance Index) เพื่อจัดอันดับและจัดสรรทรัพยากรการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนระบบทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาเรียนดีเพื่อดึงดูดนักเรียนที่มีศักยภาพสูง และสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมล่วงหน้า (Early Engagement Strategy) โดยเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการออกแบบ

2. ด้านการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มตามสถาบันการศึกษาด้านสังกัดแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิซึ่งมีแนวโน้มในการส่งนักเรียนเพิ่มขึ้น และโรงเรียน 6 แห่งในปัตตานีที่มีศักยภาพสูง ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการพัฒนาโครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างคณะกับโรงเรียนเครือข่ายเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและเพิ่มโอกาสในการรับนักศึกษาที่มีคุณภาพ ควบคู่กับการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาระบบคัดเลือกนักศึกษามานรอบ Portfolio ให้มีมาตรฐานชัดเจนและมีเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม รวมถึงพัฒนาระบบพี่เลี้ยงโดยให้นักศึกษาปัจจุบันมีส่วนร่วมในการแนะแนวการศึกษา ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการวิจัยและพัฒนา จากผลการวิจัยลักษณะประชากรศาสตร์และแนวโน้มการกระจายตัวตามรอบการรับเข้าศึกษา (TCAS) ผู้วิจัยเสนอให้มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาในเชิงลึก เพื่อให้เข้าใจถึงแรงจูงใจและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของความนิยมในสาขาวิชา ที่บริหารธุรกิจขึ้นมาแทนที่ภาษาและวรรณคดีไทยเป็นสาขาที่ได้รับความนิยมสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของความต้องการของตลาดแรงงานและทัศนคติของผู้เรียนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาทีมงานวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะทางภายในคณะ โดยการฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง เช่น Data Visualization Tools เพื่อสร้างความสามารถในการพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์และการวิเคราะห์แนวโน้มที่ซับซ้อน ควรมีการเปรียบเทียบคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่รับเข้าผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบการคัดเลือกแต่ละรูปแบบและสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับการปรับปรุงระบบ รวมทั้งดำเนินการวิจัยติดตามผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชากับการประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการแก้ปัญหาหลักสูตรที่มีนักศึกษาต่ำกว่าแผน จากผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ผู้วิจัยเสนอให้มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความทันสมัย โดยเฉพาะการสร้างหลักสูตรเชื่อมโยง (Bridge Programs) ระหว่างสาขาวิชาแบบดั้งเดิม เช่น ภาษาไทย กับทักษะใหม่ เช่น Digital Content Creation หรือ Cultural Tourism Management ควบคู่กับการพิจารณาพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตร Credit Bank เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนและสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับสถาบัน รวมถึงพัฒนาหลักสูตรแบบ CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) เพื่อเสริมสร้าง

ประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาระหว่างเรียน สำหรับหลักสูตรที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันและมีจำนวนนักศึกษาต่ำกว่าแผน ควรพิจารณาบูรณาการเข้าด้วยกันในรูปแบบหลักสูตร Cluster เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากร

5. ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลยุทธ์ จากข้อมูลที่มีคุณภาพสูงและครอบคลุมระยะเวลา 4 ปีอย่างต่อเนื่อง คณะควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจที่สามารถพัฒนาไปสู่การวิเคราะห์เพื่อการพยากรณ์ (Predictive Analysis) และการให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์ (Prescriptive Analysis) โดยมีการพัฒนา “Enrollment Intelligence Dashboard” ที่แสดงข้อมูลแบบ Real-time เกี่ยวกับแนวโน้มการสมัครเข้าศึกษาจากโรงเรียนต่าง ๆ รวมถึงระบบคาดการณ์ความต้องการสำหรับแต่ละสาขาวิชาในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า ซึ่งจะช่วยให้คณะสามารถเปลี่ยนจากการบริหารแบบดั้งเดิมไปสู่การบริหารที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Management) และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2567). *คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สืบค้นจาก <https://huso.psu.ac.th/th>
- จันท์ทิพย์ ธาระประดิษฐ์กุล และ สหราช ใหม่คามิ. (2566). ภาวะเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม. *วารสาร มจร วิชาการล้ำหน้า*, 12(1), 95-103.
- ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และ จิตติมา ชูเชิด. (2556). บทบาทของตลาดแรงงานกับความสามารถในการแข่งขันของไทย (น. 1-64). ใน การสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทยประจำปี 2556. ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2567). *คู่มือการใช้งาน TCAS68 สำหรับผู้สมัคร*. สืบค้นจาก <https://mytcas.com/doc/student-overview>
- นิรันดร์ จุลทรัพย์, วินัส ศรีศักดิ์, กาญจนวัลย์ ปรีชาสุชาติ, ดวงฤดี พวงแสง และ ฉันท ประสบพิชัย. (2561). แนวโน้มความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและการจ้างงานในอนาคตกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 286-299.
- นุชนาถ พันธราษฎร์, จุไรรัตน์ ศิริมั่งมุล, ณัฐณา ขำศิริ, และ ภารดี อนุสรนทร์ (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่นระดับปริญญาตรีรอบ 2 (โควตาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ปีการศึกษา 2565. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 11(3), 213-222.
- ปฐมา อาแว และ นิยาواهรี ไพบูลย์. (2562). การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2562. *วารสารวิชาการ ปชมท.*, 9(2), 22-32.
- พล เหลืองรังษี, วิภาวรรณ ศรีใหม่, และ ศิริภา จันทรเกื้อ. (2560). ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้. [โปสเตอร์นำเสนอในที่ประชุม]. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8*. จังหวัดสงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS [รายงานวิจัย]. สำนักบริหารพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, มัทนา บัวศรี, เปาชี วานอง และ Panyasack Sengonkeo. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ของนักศึกษาผ่านระบบ TCAS ปีการศึกษา 2562. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 3(3), 125-142.
- สุไบชะ จานงลักษณ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี [รายงานวิจัย]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.